

hessük a harcot az értékvesztés ellen! Önök felvették, és példát mutatnak arra, hogyan vehetik fel mások is. Áldozatos munkájukat köszönjük! További tevékenységükhöz sok erőt kívánunk és nagyon sok sikert!

Ha kitüntetést nem is adhatok Önöknek, köszönetül hadd

nyújtsam át befejezőként Krúdy Gyula kézimunkáról írt kedves szavait: „A szép női kézimunkáról már régen az a véleményem, hogy ez olyasmi, mint a becsületrend a rendjelek között.”

Önöknek, ha képletesen is, de jár a csipke-becsületrend!

A kiállítást a becsületrend jelképes átadásával megnyitom!

BÁRKÁNYI ILDIKÓ

A NAPSUGARAS DÉL-TISZA MENTI NÉPMŰVÉSZETI ÉS KULTURÁLIS EGYESÜLET NÉPMŰVÉSZETI TÁRGYALKOTÓINAK KIÁLLÍTÁS MEGNYITÓJA

„Ha mintegy madártávlatból a többi európai nép népművészete közt keressük a magyar népművészet sajátos vonásait, talán azt emelhetjük ki, hogy a tőlünk keletre, délre élő népekkel szemben mi még befogadtuk az európai művészet történeti hatásait, nálunk még meghonosodtak a középkor, a reneszánsz, a barokk virágtövei, rózsái, szegfűi, gránátalmái. A magyar népművészet jellegzetesen közép-európai művészet, mint a század elején már Battyai Zsigmond megállapította. Ha viszont a tőlünk nyugatabbra fekvő tájakkal hasonlítjuk össze népművészetünket, azt látjuk, hogy ami ott megmaradt a történeti képek visszhangjának, többé-kevésbé leegyszerűsített átvételének, nálunk erőteljes, önálló, mondhatnánk „parasztos” átfogalmazáson, újraalkotáson ment át: hogy a mi népművészetünk – még a mesteremberek munkái is – sokkal „népibb”, mint például az osztrákoké, németeké.” – írta Hofer Tamás a Csongrád megye népművészete c. kötet ajánlásában.

Mikor megfelelő gondolatokat, párhuzamokat kerestem, hogy a mai esemény interpretálásához másokat is segítségül hívjak, ez az idézet fogott meg a legjobban, még akkor is, ha a most látható tárlaton szereplő tárgyak már nem a benne megidézett közegekből: a népművészet klasszikus korszakának parasztkultúrájából származnak. Mégis, utal arra az erős, öntörvényű folyamatra, amelyben kézműveink, háziiparosaink és a díszítést-alkotást végző parasztjaink egykor a maguk ízlésére formáltak a számukra idegenből érkezett tárgyakat, motívumokat, megteremtve belőle saját tárgyi világukat: képükre formált, felismerhető, másokétól megkülönböztethető környezetet. Talán ez a folyamat, ez az önkifejezési vágy, az alkotókészség nyilvánul meg a mai népművészek, kézművesek tevékenységében is. A hagyomány olykor kánonizált előírásai, valamint a mai kor ízlése és elvárásai (mintái) között egyensúlyozva találják meg egyéni stílusukat, melyben a legtehetségesebbek úgy tudnak a vállalt örökséghez ragaszkodni, hogy a jelenidő határait sem lépik át. Így készülnek számunkra évezredek múltunk lenyomatát őrző modern tárgyak, melyekkel mi is kifejezhetjük elkötelezettségünket nemzeti vagy akár családi hagyományaink iránt, vonzódásunkat egy természetesebb életmódhoz. Az itt bennünket körülvevő tárgyak biztosítják számunkra a folytonosság ezer láthatatlan szála közül az egyiket.

(Időszerűnek érzem mégis a kapcsolható néprajzi adatok hosszas, közvetlen idézését. Igaz, a Csongrád megyei Hódmezővásárhelyen dolgozott valamikor a legtöbb fazekas, a gyékény és a szalma feldolgozásának – az előbbinek különösen Tápén – nagy jelentősége volt, a kosárfonás a Tisza ártéri füzesekre épült, a szíjgyártó mesterség is nélkülözhetetlen szerszámok forrását képezte, mégis, mindez a régi „tudás” olykor többszörös áttéte-

len keresztül érvényesül a mai népművészek, kézművesek alkotásaiban. Lazult a táji kötöttség is, nem említve a – maga a szóhasználat is új keletű – műfaji korlátokat stb.)

A Napsugaras Egyesület egyike azoknak a szervezeteknek, amelyeket tevékeny alkotók formáltak közösségé. A neve – az egyesület elnöke szerint – sokrétű szimbólum. Utal egyrészt a jellegzetesen dél-alföldi házoromzat motívumra, melynek eredetét a barokk oltárok szentháromság ábrázolásainak „isten-szem” elemére vezetik vissza a kutatók. A napsugaras oromdíszek talán legszebb darabjai Szegeden (a napfény városában) láthatók, így a névválasztás a helyi kötődésre vall, akkor is, ha az egyesület tagjai a megye több településéről (Hódmezővásárhely, Kistelek, Makó, sőt a délvidéki Ada község) származnak. Átvitt értelemben a napsugaras szó a belső derűre, annak kisugárzására utal. A tagok és az elnök szerint céljuk harmóniában, mosolygós külsővel és lélekkel alkotni.

Alig több, mint három éve jött létre az egyesület, tenni vágyó kézművesek összefogásával. Felvállalták mindazokat a feladatokat, amelyek révén a tagok folyamatos, minőségi munkája biztosítható. (Anyagbeszerzés, értékesítés, szakmai tanácsadás, fejlődési lehetőségek: zsűrik, tanfolyamok révén.) Az alkotómunka mellett kézműves foglalkozásokat, táborokat, tanfolyamokat szerveznek fiatalok, gyermekek számára. Rendszeresen tartanak játszótársaságokat, részt vesznek a vidék régi és újabb keletű ünnepségeihez kapcsolódó vásárokon: Deszki Szerb Néptánc-találkóról, a Szőregi Rózsafesztiválon, a Budai Várban megrendezett Mesterségek Ünnepén, a Szegedi Hídi Vásáron, a Dóm téri karácsonyi vásáron, ahol igényes, megkapó holmijaikkal aratnak sikert. Az eltelt rövid három év alatt több kiállításon is bemutatkoztak. Céljuk, hogy egy napsugárdíszes oromzatú, felújított szegedi parasztpolgár házban egyszer otthonra leljenek.

A kiállításban látható szakágak: **bőrműves:** Berényi László, Budai Sándor, **kosárfonó:** Böröczki Ágnes, Lakatos Andrea, **fazekas:** Erdélyi László, Szénási János, Tóth Sándor, Virágné Márta Dóra, **textiljáték:** Gálné Csizmadia Anikó, **gyékényfonás:** Szemenyei Olga, Gulyás Mária, **szíjgyártó:** Gyífkó Gyula, **gyöngyfűző:** Hopenthalerné Karakó Anikó, Zádori Luca, **csuhéj báb:** Kószó Ágnes, Lakóné Vincze Ildikó, **fafaragó:** Kriván Lajos, **hímző, csipkeverő:** Kovács Imréné, **tojásfestő:** Mező Tamásné, **szövő:** Zakar Szabolcs, **nemezkesztő:** Tóth Sándor, Varga Dóra.

Valamennyiüknek köszönjük, hogy szép tárgyaikkal megörvendeztetek bennünket.